

77. Konkurs Szopek Krakowskich rozstrzygnięty

2019-12-08

77. Konkurs Szopek Krakowskich dobiegł końca. 5 grudnia prace konkursowe zostały zaprezentowane na Rynku Głównym, a 8 grudnia w Pałacu Krzysztofory poznaliśmy zwycięzców. Wystawę pokonkursową można oglądać w Celestacie na ul. Lubicz 16.

W tym roku do konkursu zgłoszono 131 szopek. Jury odrzuciło dwie prace, które nie spełniały regulaminowych kryteriów.

Jury konkursowe obradowało w składzie: dr Michał Niezabitowski - dyrektor Muzeum Krakowa (przewodniczący); Anna Beiersdorf - etnograf; Rafał Bulanda - specjalista konserwacji szopek w Muzeum Krakowa; Joanna Cicha-Kuczyńska - Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego; Olga Dyba - Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa; Teresa Komornicka-Rościszewska - etnograf; dr Agnieszka Łakoma - Główny Plastyk Miasta; Małgorzata Niechaj - kustosz Muzeum Krakowa; Katarzyna Olesiak - dyrektor Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego UMK; Małgorzata Oleszkiewicz - kustosz Muzeum Etnograficznego w Krakowie; Wacław Passowicz - historyk; prof. Władysław Pluta - Akademia Sztuk Pięknych w Krakowie; dr Łukasz Sarnat - Akademia Sztuk Pięknych w Krakowie; Anna Śliwa-Suchowiak - Muzeum Krakowa; Witold Tudza - historyk; prof. Andrzej Wyżykowski - Politechnika Krakowska; Dorota Ząbkowska - etnograf.

Szopki oceniano w czterech kategoriach: seniorów, młodzieżowej, dziecięcej i rodzinnej.

Szopki seniorów:

- grupa I - szopki duże:
 - nagrody I - Leszek Zarzycki (szopka nr 22) i Zbigniew Zyman (szopka nr 20)
 - nagroda II - Aleksander Wełna (szopka nr 11)
 - nagroda III - Katarzyna Racka (szopka nr 1)

Nagrodę imienia Zofii i Romana Reinfussów otrzymała Katarzyna Racka (szopka nr 1). Nagrodę imienia Dyrektora Muzeum Historycznego Miasta Krakowa Jerzego Dobrzyckiego otrzymał Józef Madej (szopka nr 5). Wyróżnienie Dyrektora Muzeum Krakowa otrzymała Anna Malik (szopka nr 33). Wyróżnienie Dyrektora Muzeum Krakowa poza konkursem otrzymał Filip Fotomajczyk (szopka nr 13). Nagrodę imienia Anny Szałapak otrzymał Wiesław Barczewski (szopka nr 42).

Szopki rodzinne:

- nagroda I - Magdalena Dumańska-Kania, Jerzy Dumański, Amelia Kania (szopka nr 6)
- nagroda II - Bruno, Leszek, Marta, Patrycja Jaskierny (szopka nr 18)
- nagroda III - Joanna Gawaredzka, Irena Kłaś, Róża Mystkowska (szopka nr 16)
- wyróżnienie: Andrzej, Małgorzata Tadeusz, Staś Ożogowie (szopka nr 21)

- wyróżnienie: Marzena Dłużniewska, Emilia Krawczyk i przyjaciele (szopka nr 2)

Szopki młodzieżowe:

- nagroda I - Julia Janczura (szopka nr 11)
- nagroda II - Michalina Kupiec (szopka nr 10)
- nagroda III - Szymon Wilkoński (szopka nr 8)
- wyróżnienie: Zespół Szkół Specjalnych nr 14 w Krakowie

Szopki dziecięce:

- grupa I (do 8 lat)
 - nagroda I - Szkoła Podstawowa nr 51 w Krakowie - klasa II b (szopka nr 15)
 - nagroda II - Szkoła Podstawowa im. św. Rodziny z Nazaretu w Krakowie - klasa II a (szopka nr 17)
 - nagrody III - Centrum Kultury Podgórze (szopka nr 21) i Przedszkole nr 180 w Krakowie (szopka nr 23)

Nagrody specjalne dla najmłodszych twórców szopek otrzymali: Miłosz Kandzior (szopka nr 20) i Emilia Królik (szopka nr 2).

Szopka krakowska jest zjawiskiem wyjątkowym w skali światowej. Forma jej ukształtowała się w XIX-wiecznym Krakowie, w środowisku murarzy i robotników budowlanych, poszukujących zarobków w okresie jesienno-zimowym. Budowanie przenośnego teatrzyku lalkowego, ze Świętą Rodziną na pierwszym piętrze, w formie wieżowego budynekczku z elementami przypominającymi architekturę starego Krakowa, było bardzo popularne aż do I wojny światowej. Następnie zwyczaj nieco popadł w zapomnienie, aż do roku 1937, kiedy to miłośnicy tradycji krakowskich zorganizowali I Konkurs Szopek Krakowskich. Od tego czasu, z krótką przerwą w czasie okupacji, ta piękna tradycja przetrwała do dzisiaj i wspinala się rozwija.

Corocznie, w pierwszy czwartek grudnia przed południem, wokół pomnika Adama Mickiewicza zbierają się szopkarze, aby pokazać swoje najnowsze prace. Towarzyszą im tłumnie zebrani krakowianie, rodziny twórców, turyści i dziennikarze. Każda szopka otrzymuje swój numer konkursowy. Od wielu lat liczba zgłoszonych do konkursu prac jest podobna – między 120 a 160, w tym znaczną większość stanowią szopki wykonane przez dzieci i młodzież.

Konkurs Szopek Krakowskich jest otwarty - udział w nim mogą wziąć wszyscy bez względu na wiek czy miejsce zamieszkania. Każdy uczestnik może zgłosić do konkursu maksymalnie trzy szopki. Zanim jury konkursowe skupi się nad oceną poszczególnych prac, musi stwierdzić, czy wszystkie odpowiadają warunkom konkursu.

Każda zakwalifikowana praca podlega ocenie, według od lat ustalonych kryteriów. Konkurencyjne szopki otrzymują punkty w skali od 1 do 5 za: nawiązanie do tradycji, architekturę, kolorystykę, lalki, elementy ruchome, nowatorstwo, dekoracyjność i ogólne wrażenie estetyczne. Sąd konkursowy może

również wytypować do nagrody prace nieodpowiadające wymienionym wyżej warunkom, lecz odznaczające się innymi, szczególnie wysoko ocenionymi walorami.

Od początku istnienia konkursów, zwyczajowo przyznawano zwycięzcom nagrody pieniężne. Fundowali je prezydenci i wojewodowie Krakowa, zarząd miejski, instytucje kultury, zasobne przedsiębiorstwa, redakcje znanych tygodników, a także osoby prywatne. Aktualnie głównymi sponsorami są instytucje państwowe, ale także stowarzyszenia społeczne oraz przedsiębiorstwa i osoby prywatne, których nie sposób byłoby wszystkich wymienić. Jednakże nie można pominąć inicjatywy pań Magdaleny Knychalskiej i Krystyny Reinfuss-Janusz, córek Romana i Zofii Reinfussów, które ufundowały nagrodę imienia swoich zasłużonych rodziców.

Uroczyste ogłoszenie wyników konkursu oraz wręczenie dyplomów zwyczajowo odbywa się w niedzielne popołudnie, w Pałacu Krzysztofora. Następnie dyrektor Muzeum Krakowa zaprasza wszystkich zebranych do zwiedzania wystawy pokonkursowej, która jest prezentowana w Celestacie.

Wystawa jest otwarta od drugiego tygodnia grudnia do połowy lutego następnego roku. Ponieważ cieszy się ogromnym, ciągle rosnącym powodzeniem, czynna jest codziennie. W trakcie jej trwania zwiedza ją kilkadziesiąt tysięcy osób. Muzeum co roku zakupuje kilka najciekawszych prac do swojej kolekcji.

Przypomnijmy, że 29 listopada 2018 r. krakowskie szopkarstwo trafiło na Reprezentatywną Listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO. To pierwszy wpis dotyczący niematerialnego dziedzictwa z Polski.

- grupa II - szopki średnie:
 - nagrody I - Dariusz Czyż (szopka nr 18) i Zbigniew Gillert (szopka nr 15)
 - nagroda II - Stanisław Malik (szopka nr 23)
 - nagroda III - Jan Freiberg (szopka nr 25)
- grupa III - szopki małe:
 - nagroda I - Maciej Moszew (szopka nr 24)
 - nagroda II - Wiesław Barczewski (szopka nr 42)
 - nagrody III - Jan Kirs (szopka nr 45) i Jakub Zawadziński (szopka nr 21)
- grupa IV - szopki miniaturowe:
 - nagroda I - Zbigniew Madej (szopka nr 35)
 - wyróżnienie - Mateusz Kyc i Ewa Leszczyńska (szopka nr 40)
- grupa II (od 9 do 11 lat)
 - nagroda I - Amelia Wojtanowska (szopka nr 13)
 - nagroda II - Helena Gawlik (szopka nr 16)
 - nagroda III - Szkoła Podstawowa nr 137 w Krakowie - grupa 15 (szopka nr 1)
- grupa III (do 12 do 14 lat)
 - nagrody I - Domy dla Dzieci i Młodzieży w Łoniowie (szopka nr 4) i Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 6 w Krakowie (szopka nr 1)
 - nagroda II - Gabriela Kupiec (szopka nr 7)